

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Casus. xxi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

De questiōibus impertinētibus

fm quā possunt emi vel in solutiōnē acci-
pi. Et ista inq̄t est cōmuniō: et mibi ma-
gis placet. Nam ista emptiō non est con-
tra aliquā legem scriptaz: cum tñ lex phi-
beat emere raptū. *L. de furtis. l. in ciuile.*
et consequenter intelligit esse cōcessā. *Ar-*
gumentū. riiij. q. ij. ebron. Non est etiā cō-
tra legem nature ex hoc q̄ fenerator effi-
ciat impotentior ad restituendū. quia p-
re accipit p̄cium. aut q̄ fiat iniuria domi-
no pignoris. quia scienti et cōsentienti nō
fit iniuria nec dolus. extra de reg. iu. li. vj.
Ergo licet. Item dñi et cōmunitates vo-
lunt talia pacta esse rata. quia als nullus
vellet feneratori publice: quod multū obest
set ciuitatibz: lz non impediat vel statuāt
quin fiat repetitiō: quia tenerent insolidū:
et statuētes ac obseruantes essent excō-
municati. extra de vsur. ex graui. in Cleb-
men. Ergo idem. et p̄cipue quia inq̄t nul-
lus doctor a me lectus hoc dicit expresse.
Sed contra. quia fm Ambro. vltura est
rapina. riiij. q. iij. Si quis. Raptum autē
emi nō potest solu. Est rapina. i. qd illi-
cite adquisitū. Intellige autē nūc res sit fu-
rata: aut sit sacra: que. s. pignori dari ne-
quit: ante factum tamen p̄hibendum est.
quia materia est dubia. Hec omnia ille.
Cum eodem videt sentire magf Petrus
bergo. q̄ viso san. Tho. ij. q. lxxvij. ar. f.
ij. r. ij. qd. q. vj. ar. ij. et. iij. dist. xv. q. ij.
ar. iij. q. ij. dicit: q̄ non transfert dominiū
in lucro vsurario. et intellige si habet vsū
a p̄prietate distinctum. sed sec̄ in pignore
p̄dito ratione pene posite in cōtractu. Un-
elice istam conclusiōem: q̄ omnibus est
dissuadenda ista emptiō ratiōe dubieta-
tis: sed tamen nolenti desistere nō est ne-
ganda absolutio: nec aliqs post factū co-
gendus est restituere.

Casus. xx.

Veritur vigesimo vtrū
q̄ emēs blada vel alios fructū re-
pore eoz vt postea cari⁹ vēdat:
peccat: Ad hoc rñdet fm Archie. et Ray.
et Guil. q̄ hoc lucy ex se est turpe. riiij. q.
iij. Quicūqz. ideo oportet q̄ honestef ali-
quo bono fine. Si ergo quis hoc facit ad

bonum cōmunitatē: vt Joseph. sic ē meri-
torū: fm Ray. Si p̄o facit ad puissionem
suam nō vt vēdat: et tamē postea vendit:
est licitū fm Guil. Ray. et Inno. et a for-
tiori si facit vt inde elemosynā faciat: dū-
modo cōitas p̄ caritā nō lesat: vt d̄t Ar-
chie. Si p̄o vt negociando lucret vitā su-
am et suoz: licet fm Guil. maxie si aliqd ne-
gociationis genus facere nescit et nō ha-
bet vnde sustentef: dūmodo nō intendat
caritā. Si p̄o facit ex auaricia: vt aliq̄
compellant ab eo emere et ipse vēdat suo
mō: aut si intēdat caritā: est mortale fm
Guil. et tenef restituere paupibz. fm Ray.
ca. riiij. q. v. q̄ habetis. qd fm Guil. est ve-
rū de honestate: sed nō de p̄cepto. Cōcor-
dat p̄dictz scūs Tho. q. ij. q. d̄t: q̄ fm phi-
losophū j. Pol. lucru mercatoris de se est
turpe: q̄ ordinat ad seruitū cupiditati:
ideo oportet q̄ honesto fine honestef: q̄ ē
p̄ seruitio sui: vel elemosyna ad paupes:
vel opulencia cōitatz. Et subdit q̄ bonus
mercator oēs istos fines debet intendere
Ellice p̄clusiones vt vis.

Casus. xxi.

Veritur vigesimoprio:

q̄ licet mercari: Ad hoc re-
spōdeo fm Pisanū tñ emptio.
et Petz de Ancha. in ca. j. de vsur. li. vj.
et Archie. ij. pte. ti. vij. et sanctū Tho. ij.
q. lxxvij. et dico q̄ cum duplex sit com-
mutatio. Una. s. rei ad rem: vel rei ad pe-
cuniam ordinata ad necessitatez vite. Et
alia pecunie ad pecuniā: vel rei ad pecuni-
am ordinata ad lucrum. Prima pertinet
ad iconomos et politicos: qui habent p̄-
videre domui vel ciuitati. Secūda p̄o ad
mercatores: vt paret. j. Polit. Mercator
igit est qui emit aut vendit vt inde lucret
tur. Querere igitur vtrum liceat merca-
ri: est querere vtrum liceat emere vt ven-
datur carius. Et dico q̄ clericis hoc nō li-
cet: fm scūm Tho. et di. lxxvij. Fornica-
rij. Laicis aut licet eo modo q̄ dicit in cō-
clusiōnibz. Sed cōtra. quia Lxxvij. sup
Dattb. d̄t q̄ nullus debet esse mercator
quia nullus mercator: potest deo placere.
dist. lxxvij. et c̄c̄s. Unde P̄s. Quoniā

non cognouit negotiationē. Solu. Dicit
serius Tho. q̄ ista intelligunt de his qui
ibi ponunt finem Licetū igit̄ est in aliq̄
casib; mercari.

Conclusio Prima. Licet carius rē ven
dere q̄ sit empta fm Archie. quādo emit
in magna q̄ntitate. r̄ vendit ad minutū.
quia tales laborant discurrēdo: erigen
do: reuēdendo: scribendo r̄c. Et dignū est
operariū mercede sua. r̄. q. q. Quisq̄.
et Lu. r.

Secunda. Et secundo fm Petrum de
Ancha. r̄ sanctū Tho. si res mutetur i se:
vt equus factus formosior. Et tertio fm
eosdem: si mutet̄ p̄ciū r̄atione tēporis. Et
quarto fm eosdem: si mutetur p̄ciū r̄a
tione loci. Et quinto fm sanctum Tho.
ratione periculi r̄ laboris in transferendo
vel faciēdo fieri aliquid. sed hoc reductū
ad p̄dicta.

Tertia. Non apparet clare fm Archie.
q̄ sit iustū vt aliquis emit rem intentiōe
statim reuēdendū rem mutata in eodē
loco r̄ tempore. Imo dicit Rader. vij. p̄ce
pro. ca. vlt. q̄ talis esset a republica exter
minandus. quia nocet vtriq̄ eorum q̄ vel
lent̄ iconomice cōmutare. Et vt mibi vi
derur ista sunt vera de emente tali inten
tione. secus si q̄s emit vt rem alias reuē
dat tanq̄ retraglator: r̄ statim occurrit s̄
bi ad vendendū. Iste em̄ iam fecit partē
sui laboris: r̄atione cuius dictum est q̄ li
cet et lucrari.

Quarta. Talis qui non emit vt statim
vendat. r̄ tamen statim vendit: potest vē
dere r̄ emere iusto p̄cio: et tamen lucra
ri. quia iustum p̄cium non cōsistit in in
diuisibili.

Quinta. Omnia p̄dicta intelliguntur
concurrentib; conditionib; requisitis ad il
las cōmutatiōes esse licitas: que. s̄. s̄. vt
vtraq̄ pars sit libera: nō coacta: et q̄ res
sit vendibilis: r̄ q̄ sint sine fraude in sub
stantia vel q̄ntitate vel q̄litate rei: r̄ q̄ cō
mutantes habitualiter velint nulli intū
ste nocere: et q̄ p̄cium rei sit equale: r̄ q̄
finis sit honestus quo ad mercatoriā cō
murationem.

Ca. sus. xxij.

Veritur vigesimosecū
do: Supposito q̄ vsura sit pec
catum: q̄re sit p̄ctm: Ad qd̄ res

sp̄deo q̄ sicut docet experientia r̄ de seruis
Tho. ij. q. lxxvij. et. ij. q. d. q. vij. ar. ij.
Res sunt in duplici differētia. Nam qdā
sunt q̄ suo vsu p̄prio totaliter p̄sumuntur
vt nihil eoz remaneat in seipsis: vt panis
et vinū. vlt. q̄ ad vtentē: vt pecunia. Quē
dam p̄o non p̄sumunt totalit̄: vt domus
et equus. Et in p̄mis qd̄dem cuiusq̄ cōcedit
rei vsus: cōcedit etiam rei substantia et iū
illum transferit dñum rei: non autē i alijs.
Unde ridiculū est dicere: accommoda mihi
panē istū donec eo vtar. nō sic autē de eq̄.
Sicut igit̄ patet ex s. Tho. ij. q. vbi sup̄.
vsura sumit̄ generalit̄: et est p̄ciū qd̄ soluit
p̄ vsu rei. et specialiter vt est peccatū. et sic
vsura est p̄ciū quod soluit p̄ vsu rei q̄ vsu
p̄prio ex toto p̄sumit̄. Et notat̄ d̄: p̄ciū.
q̄ qd̄ sumit̄ p̄ interesse damni emergētis:
vel qd̄ grat̄ offerit: nō est vsura. q̄ nec p̄
cium vsus: Et ad h̄ deductur diffinitio
Ray. cui cōcordat Innocē. extra eodē. c.
graui. scz. Usura est lucrū ex mutuo pa
cto debitū vt exactū. P̄o. ex mutuo. p̄
p̄cie em̄ illud solū d̄ mutū qd̄ nō p̄t cō
cedi alteri ad vsuz sine trāslatiōe dominij.
q̄ fm etymologia vocabuli mutū d̄ ex
meo tuū. q̄. s̄. qd̄ est meū fit tuū trāslato
dñio. insti. q. mo. recōtra. ob. s̄. mutui. cū
alijs cōcor. Large tñ sumit̄ aliqñ mutū
p̄ concessio. et sic aliqñ licet inde lucrari: vt
qñ p̄cedit liber vel equus. Et ad idē redit
diffinitio Godoff. dicētis. Est oē lucram
forti accedens in q̄ntiōe p̄cedēte vel pacto.
et intellige intentione p̄ncipali. Est igitur
vsura p̄ctm nō solum fm p̄m: sed etiam
fm septurā vtriusq̄ testamenti: ita q̄ asse
rens p̄trariū p̄tinaciter est hereticus: vt in
cle. ex graui. Et ratio est fm s. Tho. ij. q.
vbi s̄. q̄ in his q̄ vsu p̄sumunt in q̄b; con
sistit vsura: non p̄t seorsū concedi vsus a
re. sed cuiuscunq̄ cōcedit vsus: cōcedit sub
stantia rei p̄ dñum. Igit̄ si q̄s vellet seorsū
sum vēdere vinū r̄ vsu vini: aut vēdit qd̄
non est: aut idē vendit bis. et simili mō
iniusticiā cōmittit. q̄ vult ibi p̄ mutuo fi
eri duas recōp̄satiōes. scz. capitalis: r̄ vsus
rei. P̄t etiā dici q̄ rō huius est. q̄ vēditur